

Energiklagenemnda

Energiklagenemndas avgjørelse 4. september 2024

Sak: 2024/1027
Klager: X
Klagemotpart: BKK AS
Saken gjelder: Uenighet om utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnett

Saken gjelder klage fra privatkunde over vedtak truffet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) 22. mai 2024 om at nettselskapet BKK AS har utformet fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnett slik at det er differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer av 11. mars 1999 (kontrollforskriften) § 14-2 tredje ledd annet punktum. Energiklagenemnda tok ikke klagen til følge.

Energiklagenemndas medlemmer:

Nemndsmedlemmene Helle Grønli, Tormod Anders Sletten og Morten Sundt.

1 Sakens bakgrunn

- (1) Saken gjelder klage fra X (heretter «klager») på RMEs vedtak datert 22. mai 2024 om at nettselskapet BKK AS har utformet fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnett slik at det er differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, inntektsramme for nettvirksomheten og tariffer av 11. mars 1999 (kontrollforskriften) § 14-2 tredje ledd annet punktum.
- (2) Klager brakte saken inn for RME som en uenighetssak ved klage datert 5. september 2023. Klager påklaget BKKs bruk av trinnbasert tariffmodell for utformingen av fastleddet for kapasitet av månedlige kostnader opptil 100 000 kWh. I brev til klager datert 19. september 2023 opplyste RME at de besvarte klagen som en henvendelse og at klager måtte ta kontakt på ny dersom han ønsket vedtak i saken. RME viste til at kontrollforskriften ikke inneholder krav om hvordan fastleddet skal differensieres, og at RME har akseptert en trinnmodell basert på gjennomsnittlig makslast som en metode for å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. kontrollforskriften § 14-2. Klager opplyste i e-post datert 20. september 2023 at han ønsket vedtak i saken.
- (3) I brev datert 14. desember 2023 informerte RME om forsinkelse i behandlingen av uenighetssaken grunnet stor saksmengde.
- (4) Klager sendte ytterligere opplysninger om saken i e-poster 9. januar og 7. mars 2024.

Postadresse:

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse:

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Telefon: +47 55 19 30 00 post@knse.no

- (5) RME sendte varsel om vedtak den 22. april 2024 og klager sendte inn merknader til varselet i e-post datert 1. mai 2024. I e-post datert 15. mai 2024 opplyste BKK at de støttet RMEs vurdering og forslag til vedtak i saken.
- (6) RME fattet følgende vedtak i saken den 22. mai 2024:
«BKK AS har utformet fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnettet sånn at det er differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, jf. forskrift om kontroll av nettvirksomhet § 14-2 tredje avsnitt andre setning.»
- (7) Klager påklaget vedtaket i e-post datert 10. juni 2024.
- (8) RME vurderte klagen, men konkluderte med at den ikke ga grunnlag for å endre eller oppheve vedtaket, jf. lov om behandlingsmåten i forvaltningssaker av 10. februar 1967 (forvaltningsloven) § 33. Klagen og sakens dokumenter ble oversendt Energiklagenemnda ved RMEs innstilling den 28. juni 2024.
- (9) Klager og klagemotpart har i brev datert 2. juli 2024 fått informasjon om saksgangen for Energiklagenemnda og frist til å inngi kommentarer til RMEs innstilling i saken eller andre merknader.
- (10) Energiklagenemnda avholdt nemndsmøte i saken den 4. september 2024.

2 Reguleringsmyndigheten for energis vedtak

- (11) I vedtaket datert 22. mai 2024 redegjør RME innledningsvis for bakgrunnen for vedtaket. RME viser til at de har lagt til grunn at klagen gjelder nettselskapets utforming av nettleien, selv om kunden har sagt at det er trinnmodellen i næringen han klager på. RME legger videre til grunn at kunden mener nettselskapet ikke har utformet fastleddet forskriftsmessig.
- (12) RME beskriver nettselskapets trinnmodell som å bestå av flere kapasitetstrinn, der gjennomsnittet av de tre høyeste døgnmaksene i måneden avgjør hvilket trinn kundene havner på. Det vises til at trinnene for husholdningskunder og næringskunder har samme utforming, men ulike priser. Første trinn er fra 0-2 kW og andre trinn er fra 2-5 kW. Deretter øker trinnene med 5 kW per trinn frem til 25 kW. Derifra øker trinnene med 25 kW frem til 100 kW. RME opplyser at tariffmodellen innebærer at fastleddet vil bli det samme for alle kunder som havner på samme kapasitetstrinn. Det vil si at kunden får samme fastledd, uavhengig av hvor på trinnet gjennomsnittet av kundens tre høyeste døgnmakser plasserer ham.
- (13) Det vises til at kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd gir særskilte krav til hvordan nettselskapets fastledd skal utformes. RME opplyser at de ved utforming av bestemmelsen har lagt til grunn at alle kunder skal være med å dekke kundespesifikke kostnader. Det vil si kostnader som er faste for hvert kundeforhold, slik som for eksempel kostnader til måling, avregning, fakturering og tilsyn.
- (14) RME tar utgangspunkt i at det ligger til nettselskapene å fastsette sine tariffer, jf. NEM § 4-6 annet ledd første punktum. De må imidlertid sørge for at tariffene overholder kravene i energiloven og tilhørende forskrifter, slik de gjelder til enhver tid.

- (15) Slik RME ser det, er spørsmålet i saken om BKKs bruk av trinnvise tariffmodeller for kapasitetsledd er i tråd med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum, altså om BKK har overholdt kravet til at fastleddet «skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt».
- (16) RME viser til at selv om alle kunder skal bidra til å dekke de faste kostnadene i nettet, er det ikke rimelig at alle kunder skal betale like mye for å være tilknyttet og for å kunne bruke strømmettet. Det pekes på at kundenes tilgang på eller bruk av effekt bidrar til å øke nettkostnadene fordi behovet for kapasitet i nettet bestemmes av hvor mye strøm vi bruker samtidig. RME viser til at formålet med å differensiere fastleddet basert på kundens etterspørsel etter effekt er et mål om å utnytte strømmettet vårt bedre ved å unngå høyt strømforbruk til samme tid og gi en rimelig kostnadsfordeling mellom nettkundene. I denne forbindelse peker RME på det at når mange bruker mye strøm på én gang må nettet bygges ut enda mer, fordi nettselskapet må dimensjonere sitt nettanlegg etter nettets makslast. RME fremhever at dersom man fordeler noe av forbruket mer jevnt utover døgnet, unngår man å bygge unødvendig strømmnett som koster mye penger og fører til inngrep i norsk natur. Det vil ifølge RME bidra til å holde nettleien lavere og kommer alle kunder til gode. RME peker på at det er effektetterspørselen som har størst betydning for utviklingen av nettet. Det å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, bidrar ifølge RME til en rimelig fordeling av nettkostnadene mellom sluttbrukerne i lavspentnettet og til effektiv utnyttelse av eksisterende nettkapasitet.
- (17) Etter RMEs syn gir «ordlyden «[...] skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt» anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd, slik at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres etterspørsel etter effekt. Det tilsier ifølge RME at det må stilles krav til realitet i nettselskapenes valgte metode for differensiering. RME viser til at begrepet «*etterspørsel etter effekt*» i denne sammenheng betyr «*kundens behov for nettkapasitet*», altså hvilken lastpåvirkning kundens behov har på strømmettet.
- (18) RME viser til at nettselskapene ble gitt frihet til å fastsette en nettleiemodell som sørger for at fastleddet er «*differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt*». Det ble avholdt høring før ikrafttredelsen av regelverket for ny nettleiestruktur, hvor RME skisserte tre alternative hovedtilnærminger som nettselskapene kunne ta i bruk og som RME mente at ville oppfylle kravet om å differensiere fastleddet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. RME viser til at målt effekt (døgnmaks) var et av disse alternativene. Etter denne modellen vil kundens høyeste effekttopp bestemme hvor mye av nettets faste kostnader hver kunde skal betale.
- (19) RME peker på at nettselskapet i denne saken bruker gjennomsnittet av de tre høyeste døgnmaksene for å avgjøre hvilket kapasitetstrinn kundene skal plasseres på. Det er dermed kundenes bruk av effekt – basert på målte og avleste måleverdier – som avgjør hvilket fastledd kunden skal betale. RMEs vurdering er at nettselskapets trinnmodell er differensiert på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. RME mener videre at tariffmodellen er utformet slik at differensieringen er reell. Det at kunder med ulik gjennomsnittlig effektetterspørsel får likt fastledd fordi de er innenfor intervallet for samme kapasitetstrinn, endrer ikke på dette, etter RMEs syn. RME viser i den anledning til at tariffen ikke skal utformes individuelt for hver enkelt nettkunde.

- (20) RME viser til at klager kommenterer at næringskunder med forbruk over 100 000 kWh/år kan ha effektledd og at andre kunder derfor også burde kunne ha effektledd. RME har tidligere vurdert at å fjerne nettselskapenes mulighet til å tariffere effektledd (for andre enn næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh) vil forenkle tariffene og redusere variasjonen mellom nettselskap, uten at det går utover målene om riktigere priser, rimeligere fordeling og mer effektiv utnyttelse av nettet. Fastleddet skal være differensiert på grunnlag av effekt, og det er mulig å ha påslag på energileddet i enkelttimer. RME vurderer at nettselskapene har tilstrekkelige muligheter til å utforme en tariffmodell som gir ønskede prissignaler, og som er tilpasset forholdene i deres nettområde innenfor disse begrensningene.
- (21) RMEs konklusjon er at BKK har differensiert fastleddet for ordinære uttak i distribusjonsnettet på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt, i tråd med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum.

3 Reguleringsmyndigheten for energis innstilling

- (22) RMEs vurdering av klagesaken er at klager ikke har kommet med noen nye saksopplysninger eller anførsler som ikke er behandlet i vedtaket eller som gir grunnlag for å endre vedtaket. RME presiserer likevel at tariffene for uttak i distribusjonsnettet skal bestå av et fastledd, og et energiledd som kan dekke mer enn marginale tapskostnader og ha et påslag når nettet er høyt belastet. RME viser til at BKK har et energiledd som er differensiert mellom dag og natt/helg/helligdag, og at det derfor ikke bare er fastleddet som gir et prissignal i nettleien. RME opplyser at tariffmodellen BKK benytter er tatt i bruk av de fleste nettselskap, men med noe variasjon i utformingen av kapasitetstrinnene og med ulike priser. Det blir pekt på at modellen er et resultat av samarbeid mellom ulike organisasjoner og nettselskap. RME mener at klagers inhabilitetsinnsigelse er åpenbart grunnløs.

4 Partenes anførsler

4.1 Klagers anførsler

- (23) Klager har i det vesentlige anført:
- (24) Klager anførte i klage datert 10. juni 2024 at det er kundens effekt gjeldende måned som bør være det RME kaller etterspurt effekt og ikke toppbelastningen i tarifftrinnet. Klager påpeker at dersom en kunde bruker 2.1 kW så spør ikke kunden om 5kW. Det er etter klagers syn høyst urimelig og urettferdig at kunden skal betale det samme for kapasitet enten man belaster nettet med 5 kW eller 10 kW, eller i verste fall at 25 kW belastning får samme kapasitetsutgift som 50 kW. Klager viser til at RME sier at alle kunder skal være med å dekke kundespesifikke kostnader. Det er etter klagers syn ivaretatt ved minsteprisen og bør ikke blandes sammen med behovet for nettkapasitet. Klager peker på at kundens etterspørsel etter effekt er målt snitt av tre toppverdier i måneden og ikke toppverdien i trinnet.
- (25) Klager viser til RMEs uttalelse om at trinnmodellen skal sørge for en rimelig kostnadsfordeling. Dette er ifølge klager ikke korrekt da noen i realiteten kan øke nettlasten 100 prosent uten at det påvirker kapasitetsutgiften. Klager peker på at RME sier at det ikke er rimelig at alle kunder skal bidra like mye for å belaste nettet. Dette er etter klagers mening en helt uakseptabel oppfatning av kostnadsfordeling i et nett som er

bygget ut i solidaritet av alle innbyggerne. Klager har vist til en rekke eksempler på hvor ordningen etter hans syn kan få urimelige utslag eller uheldige følger. Etter klagers syn er det helt på tvers av all økonomisk moral at tariffer ikke skal utformes individuelt for hver nettkunde. Hadde kapasiteten vært avregnet etter registrert effekt ville nettkostnaden etter klagers mening vært i tråd med det meste av samfunnets oppfatning av riktig og rettferdig fordeling. Etter klagers mening bør alle yte det samme i et system som avregner og måler hva hver kunde belaster nettet med.

- (26) Klager viser til at nettselskapene regner ut effektprisene for større strømforbruk etter reelle effektnivåer og det er etter hans syn ikke vanskelig å avregne kundenes effekt med forbruk under 10 000 kWh etter registrert effekt. Klager viser til at de etter hans syn totalt unødvendige kapasitetstrinnene kan sløyfes og erstattes med et minstebeløp som trinn 1 er i dag og ellers avregnes etter registrert tre dagers effekt gjeldende måned. Klager peker på at det vel er mulig at effektkostnaden kanskje allerede er innbakt i det relativt høye energileddet historisk for anlegg med lavere uttak. Det er etter klagers syn uforståelig at netteierne ikke kan fakturere sine kunder etter reell effekt da dette vil gi en korrekt fakturering ut fra belastning av nettet. En avregning etter reell kW vil etter klagers syn helt klart gi et sterkt insentiv til å holde effekten lavest mulig. Gjeldende trinnmodell oppfordrer heller til økt effektuttak når grensen for neste trinn er oversteget. Klager mener at det virker som om nettselskapene utnytter de nye intelligente strømmålerne som er kundebetalt kun til egen vinning og ikke til en riktig og rettferdig kostnadsfordeling. Han viser til at kundene er pålagt intelligente strømmålere for å fakturere riktig etter strømpriser og nettlast, og at de forventer at nettbelastningen blir avregnet etter forståelige og riktige tariffer. Klager legger ved dokumentasjon med beregninger som viser at netteier etter hans syn tar ågerpriser per kW.
- (27) Det at intervallene etter 25 kW økes med 25 kW i de neste trinnene, gir etter klagers syn helt uakseptable konsekvenser for blant annet i fellesgarasjer med ladere. Ender man opp med en avregnet maks på 25,1 kW vil månedsavgiften i klagers tilfelle øke fra kroner 825 til kroner 1725/mnd. Klager viser til at man på en annen måte kan si at 0,1 kW ekstra maks betales etter kW pris på kroner 8250 for transport av 0,1 kWh med strøm. Man betaler samme effektavgift for 25 kW og 50 kW transport, ifølge klager.
- (28) Videre mener klager at det ikke er dokumentert at kundene har et anlegg som det er mulig å belaste toppverdien i det trinnet kunden belastes etter. Med andre ord kan kunder ha blitt belastet for 50 kW i trinn 7 men har ett anlegg med maksimal uttaksmulighet på eksempelvis 30 kW. Spesielt i trinn 7 er det etter klagers syn utrolig at kunden kan øke effekten fra 25 kW til 50 kW og doble totalbelastningen i nettet uten noen kostnadsmessige konsekvenser. I tillegg viser klager til at netteier ikke tar med i betraktningen om høyeste effekt er registrert når strømprisen er lav og nettets belastning også er lav. Klager mener at dersom effekten brukes når det er ledig og god kapasitet i nettet burde ikke det telle med. Klager viser til at det jo er ønskelig at strømforbruket skal legges til tider med ledig kapasitet i nettet for å utnytte nettet best mulig. Klager peker i denne forbindelse på at energiprisen også er lavere ved nattetid, og ved større forbruk er i tillegg sommereffektavgiften og energileddet rimeligere på grunn av ledig nettkapasitet.
- (29) Klager legger til at energinæringen i tillegg «*oppfordrer*» fastpriskunder av strøm til å belaste nettet når belastning på nett og strømpris er på topp. Det vises til at fastpriskunder da får maksimal strømstøtte noe de ikke i utgangspunktet skulle hatt. Dette er etter klagers syn grov forskjellsbehandling av kundene. Det ble ifølge klager mulig å få utbetalt opptil

kroner 83 000 skattefritt per år for kunder med maks uttak i vest i år 2022 selv om fastpriskunder hadde priser som ikke skulle utløse strømstøtte.

- (30) Klager stiller også spørsmål ved om noen saksbehandlere i RME/NVE har vært med å utvikle trinnmodellen og da eventuelt skulle ha meldt seg inhabil i saksbehandlingen.

4.2 Klagemotpartens anførsler

- (31) Klagemotparten har i det vesentlige anført:
- (32) BKK kommenterte forhåndsvarselet til vedtak i brev 15. mai 2024. BKK kommenterer at de støtter RMEs vurderinger og forslag til vedtak. BKK har ikke inngitt merknader i klagerunden.

5 Energiklagenemndas vurdering

- (33) Saken gjelder klage fra X (heretter «*klager*») over vedtak fra Reguleringsmyndigheten for energi (heretter «*RME*») om at nettselskapet BKK AS (heretter «*nettselskapet*») har differensiert fastleddet i nettleien på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt i tråd med kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum.

Trinnmodellen

- (34) Hovedspørsmålet i saken er om nettselskapet har hjemmel for å benytte en trinnmodell hvor fastleddet i nettleien er differensiert etter trinn på grunnlag av målt effekt (døgnmaks).
- (35) Nemnda forstår det som at kjernen i klagen gjelder nettselskapets bruk av en trinnmodell. Klager har innvendinger mot trinnmodellen fordi han mener at det er kundens effektbruk gjeldende måned som i realiteten er kundens etterspørsel etter effekt, ikke toppbelastningen i trinnet. Videre opplever klager det som urimelig og urettferdig at en kunde skal betale det samme for kapasitet som noen som har belastet nettet dobbelt så mye, fordi de er plassert i samme trinn.
- (36) Energiklagenemnda vil bemerke at nemnda kan prøve alle sider av saken, og kan fatte et nytt realitetsvedtak, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd.
- (37) Nemnda tar først stilling til om nettselskapets trinnmodell, hvor fastleddet er differensiert etter trinn basert på gjennomsnittet av tre døgnmakser (målt effekt), er i tråd med kravet til at nettselskapet skal «*differensiere*» fastleddet etter «*kundens etterspørsel etter effekt*», jf. kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd annet punktum, samt de generelle prinsippene for utforming av punkttariffer i § 13-1.
- (38) De generelle prinsippene for utforming av nettleie er slått fast i kontrollforskriften § 13-1. Prinsippene skal sikre at alle som ønsker det får markedsadgang på like vilkår, samt bidra til effektiv utnyttelse og utvikling av nettet. På tidspunktet for klagen lød bestemmelsen slik:

§ 13-1. Prinsipper for utforming av punkttariffer

Alle nettselskapene er ansvarlige for at det utarbeides tariffer som er punktbaserte etter følgende prinsipper:

- a. *tariffene skal refereres tilknytningspunktene.*
 - b. *avtale med nettselskapet i tilknytningspunktet skal gi adgang til hele nettsystemet og kraftmarkedet.*
 - c. *nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive punkttariffer og vilkår.*
 - d. *tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet.*
 - e. *tariffene kan differensieres etter objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold.*
 - f. *tariffene skal fastsettes uavhengig av avtaler om kraftkjøp/kraftsalg.*
 - g. *tariffene skal gi nettselskapet inntekter til dekning av kostnader innenfor tildelt inntektsramme, kostnader i overliggende nett, innbetalt eiendomsskatt og lovpålagt innbetaling til energifond.*
 - h. *målte og stipulerte timeverdier i Elhub skal benyttes til avregning av tariffer.*
 - i. *den enkelte boenhet eller fritidsbolig skal måles og avregnes hver for seg.*
 - j. *tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet.*
- (39) Bestemmelsen, med unntak av bokstav h, er likelydende i dag. Nemnda viser til at det er nettselskapene som selv utformer tariffer, og de er ansvarlige for at tariffene er i tråd med de prinsipper og krav som fremgår av kontrollforskriften. Tariffene skal utformes slik at de i størst mulig grad gir signaler om effektiv utnyttelse og effektiv utvikling av nettet, jf. § 13-1 bokstav d. Dette betyr at tariffene skal utarbeides etter en grunnstruktur hvor variable kostnader i størst mulig grad skal hentes inn gjennom variable tariffledd og at faste kostnader i størst mulig grad hentes inn gjennom andre tariffledd. Så lenge tariffutforming er objektiv og ikke-diskriminerende jf. § 13-1 bokstav c, har nettselskapene stor frihet i fastsettelsen av tariffer.
- (40) Utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet er nærmere regulert i kontrollforskriften § 14-2. På tidspunktet for klagen lød bestemmelsen slik:

§ 14-2. Utforming av tariffer for ordinære uttak i distribusjonsnettet

Det skal utarbeides separate tariffer for høyspent og lavspent uttak.

Tariffene for lavspent uttak i distribusjonsnettet skal bestå av et fastledd og et energiledd. Tariffene for næringskunder med årlig forbruk over 100 000 kWh kan i tillegg inneholde et effektledd.

Fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en rimelig andel av de faste kostnadene i nettet. Fastleddet skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Ved bruk av effektledd trenger ikke fastleddet differensieres.

Energileddet skal dekke marginale tapskostnader. Energileddet kan i tillegg dekke en andel av nettselskapets øvrige kostnader. Energileddet kan ha et påslag når nettet er høyt belastet. Inntektene fra energileddet kan maksimalt utgjøre 50 prosent av nettselskapets inntekter fra hver kundegruppe. Inntektene fra energileddet kan likevel overstige 50 prosent fram til 1. juli 2024.

Effektledet skal baseres på kundens effektuttak i definerte perioder. En periode kan maksimalt gjelde én måned. Effektledet skal tidsdifferensieres.

- (41) Bestemmelsen er likelydende i dag, med unntak av fjerde ledd siste punktum som gjelder inntektene fra energileddet.
- (42) Nemnda viser til at nettleien for lavspent uttak i distribusjonsnettets skal bestå av et fastledd og et energiledd, jf. § 14-2 annet ledd første punktum. Videre oppstiller bestemmelsens tredje ledd krav til utformingen av fastleddet. Det fremgår av § 14-2 tredje ledd at fastleddet skal utformes slik at kunden dekker en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet, jf. første punktum. Videre skal fastleddet «differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt» jf. annet punktum.
- (43) Nemnda viser til at ordlyden i § 14-2 tredje ledd annet punktum ikke utdyper hva som ligger i «kundens etterspørsel etter effekt» eller hvordan nettselskapet kan gjennomføre differensieringen. Ordlyden «differensiere» kan i seg selv åpne for både en helt individuell fastsettelse av fastleddet eller at hver kunde plasseres i en tariffgruppe. Nemnda er enig med RME i at ordlyden gir anvisning på at kunden skal kunne påvirke sitt eget fastledd og at nettselskapet ikke kan ha samme fastledd for alle nettkundene uavhengig av deres behov for effekt. Nemnda er også enig med RME i at det må være realitet i nettselskapets valgte metode for differensiering.
- (44) Nemnda oppfatter ikke at det er uenighet om at gjennomsnittet av tre døgnmakser i seg selv kan være et mål på «kundens etterspørsel etter effekt». Nemnda forstår det imidlertid som at klager mener at nettselskapets trinnmodell ikke oppfyller kravet til at fastleddet skal differensieres på grunnlag av kundens etterspørsel etter effekt. Etter hans syn har ikke kunden etterspurt eksempelvis 5kW dersom han har brukt 2.1kW.
- (45) Slik saken er opplyst har nettselskapet differensiert fastleddet slik at en kunde, basert på gjennomsnittet av tre døgnmakser, plasseres i et av følgende trinn:

Trinn 1 0-2 kW

Trinn 2 2-5 kW

Trinn 3 5-10 kW

Trinn 4 10-15 kW

Trinn 5 15-20 kW

Trinn 6 20-25 kW

Trinn 7 25-50 kW

(...)

- (46) Etter nemndas syn reflekterer gjennomsnittet av tre døgnmakser den enkelte kundes reelle lastpåvirkning på strømmettet. Nemnda viser til at «målt effekt (døgnmaks)» ble skissert som én av flere mulige hovedtilnærminger for beregning av fastleddet i RME høringsdokument nr. 01/2020 *Endringer i nettleistrukturen* (heretter «høringsdokumentet»). Etter denne modellen er det kundens høyeste effekttopp som

skulle bestemme hvor mye av nettets faste kostnader hver kunde skulle dekke. Nemnda viser til at kravene i § 14-2 ble tatt inn i kontrollforskriften ved forskrift 10. juni 2021 nr. 1903, i kraft 1. januar 2022, som en del av regelverket for ny nettleiestruktur. Samtidig ble det innført et krav i kontrollforskriften § 13-1 bokstav j om at tariffene skal utformes slik at de reflekterer kostnadsstrukturen i nettet. Ifølge høringsdokumentet s. 11 var det et formål med endringene at ny struktur bedre skulle reflektere kostnadsstrukturen i strømnettet og i tillegg bidra til at brukerne skulle få tydeligere insentiver til effektiv bruk av nettkapasiteten. I høringsdokumentet side 25 pekte RME på at mange nettselskaper på tidspunktet hadde en tariffstruktur som i hovedsak ga prissignaler om at forbruk av energi hadde betydning for utvikling av nettet. Det ble vist til at det var etterspørselen etter effekt som egentlig hadde størst betydning for utviklingen av nettkapasitet og det var derfor ønskelig at nettleien skulle beregnes ut fra kundenes behov for kapasitet.

- (47) Etter nemndas syn er tilnærmingen «*målt effekt*», basert på gjennomsnittet av tre døgnmakser, egnet til å ivareta formålet om at nettleien i større grad skal gjenspeile kostnadsstrukturen i nettet og at kunden skal ha mulighet for å gjøre tiltak for å redusere behovet for nettkapasitet. Det at hver kunde plasseres i et trinn som vist, basert på denne døgnmaksen, vil i større grad begrense kundens mulighet for å gjøre tiltak for å redusere behovet for nettkapasitet siden de må bevege seg helt ut av trinnet for å se en effekt på fastleddet. Samtidig oppfatter nemnda det som at kunder som faller inn under de ulike trinnene har ulikt behov og representerer ulike kostnader ved nettinfrastrukturen. Det er ikke etter dagens regelverk et krav om individuell fastsettelse av fastleddet i nettleien og etter nemndas syn vil ikke bruken av en trinnmodell hindre at gjennomsnittet av tre døgnmakser kan være et mål på «*kundens etterspørsel etter effekt*» jf. § 14-2 annet punktum.
- (48) Nemnda viser imidlertid til at selve differensieringen må være i tråd med grunnprinsippene i § 13-1. Etter nemndas syn er det også naturlig å se kravet til differensiering i sammenheng med kravet til at kunden skal dekke «*en rimelig andel*» av kostnadene i nettet, jf. § 14-2 tredje ledd første punktum.
- (49) Nettselskapet plikter å tilby alle som etterspør nettjenester ikke-diskriminerende og objektive tariffer og vilkår, jf. § 13-1 bokstav c. I tillegg skal differensiering av tariffene skje etter «*objektive og kontrollerbare kriterier basert på relevante nettforhold*», jf. § 13-1 bokstav e. Regelverket tillater etter nemndas syn at kundene deles inn i kunde grupper basert på relevante nettforhold og disse kan tilbys ulike tariffingsmodeller så lenge tariffene til hver kunde gruppe er kostnadsreflekterende og like kunder har lik tariff.
- (50) En naturlig språklig forståelse av «*rimelig andel*» av kostnadene i nettet tilsier at det må gjøres en konkret vurdering av om utformingen av fastleddet får urimelige utslag for enkeltkunder eller kunde grupper. Tariffen skal sørge for en rettferdig fordeling av kostnadene i nettet, ut ifra kundenes etterspørsel etter effekt. Etter nemndas syn må dette sees i sammenheng med kravet om at tariffen skal reflektere kostnadsstrukturen i nettet, jf. § 13-1 bokstav j. En tariff som er kostnadsreflekterende, vil etter nemndas syn i utgangspunktet også oppfylle kravet til at kunden skal dekke en «*rimelig andel*» av de faste kostnadene i nettet. Nemnda viser i denne forbindelse til følgende merknader i høringsdokumentet s. 44-45 til § 14-2 tredje ledd (foreslått § 14-2 fjerde ledd):

«Fastleddet i tariffen skal sikre at alle kunder bidrar til å dekke en rimelig andel av felleskostnadene gjennom nettleien. Alle kunder skal betale kundespesifikke kostnader,

det vil si kostnader som er faste for hvert kundeforhold, slik som kostnader til kundeforhold, herunder måling, avregning, fakturering og tilsyn.

I tillegg skal alle kunder dekke en andel av felleskostnadene i nettleien for at de har mulighet til å bruke nettet. Dette gjelder også kunder som i perioder verken bruker energi eller effekt. Nettet må driftes og vedlikeholdes, og nettselskapene må ha beredskap slik at nettet er klart til bruk når kunden måtte ønske å bruke det. Derfor er det rimelig at alle kunder bidrar til å dekke en andel av disse kostnadene, uavhengig av kundens faktiske bruk av nettet.

Det er likevel ikke rimelig at alle kunder skal betale like mye for å være tilknyttet og for å kunne bruke strømmettet. Kundenes tilgang på eller bruk av effekt bidrar til å øke nettkostnadene fordi behovet for kapasitet i nettet bestemmes av hvor mye strøm vi bruker samtidig. Å differensiere fastleddet på bakgrunn av kundenes etterspørsel etter effekt, bidrar til en rimelig fordeling av nettkostnadene mellom sluttbrukerne i lavspentnettet og til effektiv utnyttelse av eksisterende nettkapasitet.»

- (51) Nemnda viser til at et gjennomsnitt av tre døgnmakser gjenspeiler kundens reelle bruk av nettet. Trinnmodellen tar utgangspunkt i målt effekt og dette tilsier i utgangspunktet at kunden dekker en «rimelig andel» av de faste kostnadene i nettet. Som vist anser nemnda gjennomsnittet av tre døgnmakser som å være et mål på kundens etterspørsel etter effekt. Kundene er fordelt etter trinn basert på deres respektive gjennomsnitt, og disse trinnene representerer etter nemndas syn ulike behov og kostnader i nettet. Kunder med ulik gjennomsnittlig effektetterspørsel får likt fastledd, men samtidig er differensieringen etter nemndas syn finmasket nok til at den har realitet for kundene. Det er nemndas oppfatning at trinnmodellen nettselskapet bruker er egnet til å reflektere kostnadsstrukturen i nettet, jf. § 13-1 bokstav j. Selv om det skulle være mulig med tilgjengelig teknologi å utforme fastleddet individuelt for hver nettkunde, så er likevel ikke dette et krav etter dagens regelverk. Nemnda viser til at nettselskapene er strengt regulerte monopoler, men at disse på enkelte områder er gitt handlingsrom til å selv vurdere hva som er de mest hensiktsmessige løsningene, innenfor rammene av kontrollforskriften. Nemnda kan ikke se at det er grunnlag for å slå fast at trinnmodellen til nettselskapet i seg selv strider mot kontrollforskriften § 14-2 tredje ledd første eller annet punktum eller at en slik modell prinsipielt er i strid med kravene i kontrollforskriften § 13-1.

Inhabilitet

- (52) Forvaltningslovens krav til habilitet fremgår av § 6. Slik saken er opplyst kan ikke nemnda se at det er grunnlag for å konstatere inhabilitet hos RME i behandlingen av den foreliggende saken.

6 Vedtak

- (53) Energiklagenemnda fatter etter dette følgende vedtak:

- 1. Klagen tas ikke til følge**
- 2. Vedtak nr. 202313540-14 fattet av Reguleringsmyndigheten for energi (RME) den 22. mai 2024, opprettholdes.**

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forvaltningsloven § 28 tredje ledd.

Vedtaket er enstemmig.

4. september 2024

Helle Grønli
Nemndsmedlem

Tormod Anders Sletten
Nemndsmedlem

Morten Sundt
Nemndsmedlem

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur